

บทที่ 7

Mythology ของอินเดีย

Mythology ของอินเดียนั้นแตกต่างจากของชาติอื่น ๆ ตรงที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ยังคงดำเนินอยู่ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังไม่จำกัดอยู่ในกลุ่มชนที่ไม่มีการศึกษา แต่เป็นของทุกระดับของสังคม พวกพระหรือพราหมณ์นั้นมีอิทธิพลมากในการเปลี่ยนแนวความคิดอย่างน้อยก็ของผู้ที่มีการศึกษา กังหัน จึงอาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการของนิยายปรัมปราของอินเดียเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ เช่น การเปลี่ยนราชวงศ์ การรุกราน สภาพทางเศรษฐกิจ ผลที่เกิดขึ้นคือ การจัดตั้งสังคมของชาวอินเดีย myth และศาสนาของอินเดียมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างทางสังคม myth ช่วยสนับสนุนลัทธิแบ่งวรรณะ (doctrine of caste) แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามกำจัดระบบนี้ก็ตาม ลัทธิต่างๆ ในอินเดียได้ถือว่า myth เป็นที่มาของสัญลักษณ์ เพื่อที่จะแสดงออกซึ่งความศรัทธาทางปรัชญา ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่บางครั้ง myth จะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับความศรัทธาที่มันจะต้องเป็นตัวแทน

ตัวการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและปรัชญาที่เห็นไม่ชัดแต่มีความสำคัญก็คือ ความพยายามของพวกพระหรือพราหมณ์ที่จะดำรงอำนาจหรืออิทธิพลที่ตนมีเหนือฝูงชน โดยการยอมรับความเชื่อและเทพเจ้าดั้งเดิมของคนเหล่านั้น และนำสิ่งเหล่านั้นมารวมเข้าในระบบใหม่โดยการใช้ myth ด้วยวิธีนี้พวกพราหมณ์สามารถทำให้ตนเองเป็นที่เชื่อถือของผู้มีอำนาจปกครองของประเทศได้ ในระยะที่มีการปกครองโดยชนต่างชาติ โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 300 B.C. ถึง ค.ศ. 1000 แนวโน้มเหล่านี้ไม่ได้มีอิทธิพลอย่างเด็ดขาด ถึงแม้จะเห็นได้จากความสับสนอย่างมากภายใน mythology ของพวกฮินดูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเห็นได้ชัดยิ่งขึ้นจากการขัดแย้งและความไม่อยู่กันรื่องกับรอยของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าทุกองค์ของอินเดีย นอกจากนี้ยังมีเรื่องประเภทที่ต่อต้านศาสนาพราหมณ์ใน myth บางเรื่อง ในสมัยปัจจุบันความขัดแย้งเหล่านี้จะเห็นได้ในความแตกต่างของความเชื่อถือของผู้มีการศึกษาและชาวบ้านชาวบ้านธรรมดา ความที่พวกพราหมณ์หมกมุ่นอยู่กับปรัชญาและพิธีรีตองอันซับซ้อนของพวกตน เลยทำให้ละเลยชาวบ้านธรรมดาผู้ต้องหันกลับไปหาความเชื่อ

1. แบ่งเป็น 4 วรรณะคือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร ตามลำดับ

แบบโบราณ ซึ่งมี mythology ที่เขาจะเข้าใจได้ดีกว่า พวกเขาจะยอมรับความเชื่อใหม่ ๆ ก็ต่อเมื่อเขาสามารถจะรวมทั้งเทพเจ้าเก่าและใหม่เข้าด้วยกันได้ ในการกระทำเช่นนี้เขาได้รับการช่วยเหลือโดยแนวความคิดของพวกพระ เช่นเรื่องการกลับชาติซึ่งไม่เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้รุกรานชาวอารยันและไม่เคยมีกล่าวถึงใน พระเวท ก็ได้ถูกพัฒนาเสียจนกลายเป็นว่าเทพเจ้าหรือวีรบุรุษ หรือวิญญาณ หรือมนุษย์ใด ๆ ก็ตามอาจจะเป็นการกลับชาติมาเกิดของวิญญาณอื่น ๆ นั่นเอง โดยการนำหลักนี้มาใช้กับเทพเจ้าทั้งเก่าและใหม่ ทำให้เป็นไปได้ที่พวกพระจะนับถือเทพเจ้าองค์เดียวกันกับที่คนธรรมดาสามัญนับถือ เพียงแต่ในนามอื่นหรือในชาติภพหรืออวตารอื่นเท่านั้นเอง

แม้จะมีความสับสนและข้อแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะเด่นชัดข้อหนึ่งของนิยายปรัมปราอินเดียก็คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ จะมีข้อยกเว้นก็เพียงแต่ myth ที่แพร่หลายกันในหมู่ชาวเขาซึ่งอยู่โดดเดี่ยวแยกไปจากประชาชนส่วนใหญ่เท่านั้น พวกนี้มีความเชื่ออยู่ในระดับของชนเผ่าเก่าแก่ก่อนพวกอารยัน ซึ่งส่วนมากจะเป็นพวก Dravidians ผู้ได้ให้สาระต่าง ๆ แก่นิยายปรัมปราของอินเดียตั้งแต่ก่อนปี 2000 B.C. สำหรับชาวอินเดียที่เจริญแล้ว myth ของพวกเขาเป็นไปตามสภาพสังคมและการศึกษามากกว่าจะแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์หรือเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ถ้าจะมองในค่านศาสนาแล้ว ชาวบ้านธรรมดายังเล่าถึงพวกที่มีการศึกษาอยู่ชั้นหนึ่ง แต่สรุปแล้วทุกคนก็นับถือเทพเจ้าหลายองค์ แม้ชาวอินเดียจะนับถือเทพเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งเกรงครัดสักเท่าใดก็ตาม เขาก็ไม่สามารถจะขจัดเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ไปจากความเชื่อของเขาได้

ไตรเทพของฮินดู (ตรีมูรติ)

แต่ดั้งเดิมนั้นไตรเทพของอินเดียมีกำเนิดมาจากลัทธิที่เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ เพราะดวงอาทิตย์นั้นทำหน้าที่สร้างสรรค์ด้วยความอบอุ่น บำรุงรักษาด้วยแสงสว่าง และทำลายด้วยลำแสงอันร้อนแรง

1. ไตรเทพแรกคือกลุ่มอาทิตย์หรือกลุ่มเทพแห่งตะวันนั้น ประกอบด้วยวรุณ มิตรราและอารยมัน

วรุณ ได้รับการยกย่องเป็นจอมเทพด้านศีลธรรมคู่กับพระอินทร์ เป็นอธิบดีของกฎแห่งธรรมชาติ เป็นเทพแห่งราตรี เป็นผู้ควบคุมกระแสน้ำและกำกับน้ำในอากาศโดยประคิษฐ์เมฆเพื่อเก็บน้ำไว้พรมลงสู่สวรรค์ บรรมายาคาและโลกมนุษย์

มิตรา เป็นเทพแห่งกลางวัน ทำหน้าที่กำกับแสงสว่าง เป็นผู้พยุลงโลกและสวรรค์ เป็นผู้กำกับเส้นทางโคจรของดวงอาทิตย์

อารยมัน เป็นผู้ธำรงไว้ซึ่งสังคมของชนชั้นสูง แสดงออกให้เห็นถึงลักษณะของดวงตะวันในแง่แห่งความมั่นคงและเส้นทางโคจรอันเที่ยง

2. ไตรเทพนี้ได้เปลี่ยนเป็น อคินี วายู และสุริยะ ซึ่งต่อมาก็เปลี่ยนไปอีกเป็น อคินี พระอินทร์ สุริยะ เทพทั้งสามนี้ถือกันว่าเป็นเทพที่สำคัญที่สุด หรือมีฉะนั้นก็จะประกอบเป็นองค์สามของเทพเจ้าแต่เพียงองค์เดียวที่ปกครองโลก

อคินี เทพแห่งโลกมนุษย์ แตกต่างจากพระอินทร์ตรงลักษณะของความเป็นบุโรหิตใหญ่ ในขณะที่พระอินทร์คงสภาพเป็นนักรบใหญ่ ลักษณะทางกายภาพแสดงออกในสภาพของไฟโดยเฉพาะไฟในทิวเขา

วายูหรือพระอินทร์ เทพแห่งบรรยากาศ เป็นตัวแทนของอานาจแห่งลม เป็นเทพแห่งพายุฝนซึ่งมีหน้าที่ปราบอสูรแห่งความแห้งแล้ง พระอินทร์ยังเป็นเทพแห่งสงครามของชาวอารยันอีกด้วย

สุริยะ เทพแห่งท้องฟ้า สถิตย์อยู่ในสวรรค์ หมายถึงดวงตะวันโดยตรง สามารถมองเห็นข้ามฟากฟ้า ทะลุแผ่นดิน โลก และน้ำ ฉายความสว่างแก่มนุษย์และเทพ

3. ในยุคพราหมณะ พระวิษณุกลายเป็นเทพที่สำคัญที่สุดที่หลงเหลือมาจากทวยเทพในคัมภีร์พระเวท รุทธะหรือพระศิวะก็เป็นตัวแทนของไฟเข้ามาแทนอคินี ในที่สุดก็มีการเพิ่มเติมพระพรหมเข้าไปเป็นองค์ที่สามของไตรเทพใหม่นี้ การรวมตัวของไตรเทพนี้เป็นการเสนอความคิดใหม่เกี่ยวกับเอกภาพของการสร้าง การธำรงรักษา และการทำลายล้าง ซึ่งไปกันได้กับแนวคิดในเรื่องวัฏจักรแห่งชีวิต ที่ประกอบด้วย ชีวิต ความตายและการเกิดใหม่

พระพรหม

ในฐานะพระผู้สร้าง เป็นเทพเจ้าองค์แรกผู้สร้างจักรวาลและปกป้องรักษาโลก แต่บางตำนานก็ว่าพระพรหมนั้นมีพระพรหมำปิตามหาผู้กำเนิดเองเป็นผู้สร้าง หรือมีฉะนั้นก็ว่าพระพรหมเกิดจากไข่ทอง หรือเกิดจากสะดือของพระวิษณุ ในตอนแรก ๆ นั้นพระพรหมมีความสำคัญเท่า ๆ กับพระวิษณุและพระศิวะในฐานะเทพแห่งความฉลาด เชื่อกันว่าพระเวททั้งสี่นั้นมีกำเนิดมาจากเคียรของพระพรหม และสวรรค์ชั้นพรหมก็โอ้อ่างกว่าสวรรค์ชั้นใด ๆ ทั้งสิ้น

พระพรหมมีพาหนะคือท่าน มีสี่กายแคง สวมภูษาทรงสีขาว มีสี่กรและสี่พักตร์ แต่ดั้งเดิมนั้นพระพรหมมีเพียงเศียรเดียว ต่อมาพระพรหมได้สร้างคู่คือนางสรวิศวิขึ้นมา นางเกิดความเอียงอายหลบหน้าพระพรหมไปทางก้านขวา ก้านซ้ายและก้านหลัง ไม่ว่าจะนางจะไปทางทิศใดเศียรพระพรหมก็ออกขึ้นทางทิศนั้นอีกเพื่อจะมองตามนาง ในที่สุดนางก็ขึ้นไปบนสวรรค์ เศียรที่ห้าของพระพรหมก็ปรากฏขึ้น พระพรหมและนางสรวิศวิได้เป็นผู้ให้กำเนิดมนุษยชาติต่อมา เหตุที่พระพรหมเหลือเพียงสี่เศียรก็เพราะพระศิวะทรงตัดเศียรที่ห้าออกไปเสีย เมื่อโลกถูกทำลายลงด้วยไฟจากพระเนตรที่สามของพระศิวะนั้น พระพรหมจะเป็นผู้ทำหน้าที่สร้างโลกขึ้นมาใหม่เสมอ ต่อมาภายหลังความสำคัญของพระพรหมลดน้อยถอยลง เรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยเกี่ยวข้องกับพระพรหมถูกยกให้ ไปเป็นเรื่องของพระวิษณุหรือพระศิวะไปเสีย

พระศิวะ

พระศิวะมีวิวัฒนาการมาจากฤๅษะซึ่งเป็นเทพแห่งฝูงสัตว์เลี้ยงในยุคพระเวท ดังนั้นจึงเป็นผู้นำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ อำนาจในการสร้างสรรพกิจของพระศิวะจะได้มีการเฉลิมฉลองกันในรูปแบบของการบูชาศิวลึงค์ พระศิวะเป็นผู้ปราบเหล่าภูตร้าย เป็นผู้ประสาพรแก่ผู้ทำผิดกรรมบาปให้ถูพรต ในพิธีกรรมเกษียรสมุทรพระศิวะก็ได้เป็นผู้เสียดสกลินเอน้ำพิษจากพญานาควาสกรีที่ใช้เป็นเชือกพันรอบเขามันทร เพื่อช่วยโลกให้พ้นภัย ดังนั้นพระศอกของพระศิวะจึงมีสี่ก้านนั้นมา พระศิวะมี 5 หน้า สี่กร และมีสามตา ตาที่สามนั้นอยู่ตรงกลางหน้าผาก ในปางที่เป็นภูตควรรหรือเจ้าแห่งภูตผีปีศาจนั้น มักจะมีท่าที่ดุร้าย สวมมงกุฎทำด้วยงู และสังวาลย์ร้อยด้วยหัวกระดูก พระศิวะมีพระจันทร์เสี้ยวเป็นปิ่นปักผม วิมานของพระศิวะอยู่ที่เขาไกรลาสในแถบเทือกเขาหิมาลัย พาหนะประจำพระองค์คือโกนันทีชายาของพระศิวะคือพระอุมา ซึ่งในปางที่ดุร้ายก็คือทูรกา ส่วนปางที่เป็นเจ้าแม่กาลีนั้นเป็นปางที่กระหายเลือดจะต้องทำการบูชาด้วยชีวิตสัตว์และมนุษย์

พระวิษณุ

ในฐานะพระผู้สร้างไว้เป็นศูนย์รวมของความเมตตาและความดี ได้ฉายาอีกอย่างหนึ่งคือพระนารายณ์ หรือผู้เคลื่อนไปในน้ำด้วยเหตุที่ทรงรูปเป็นมนุษย์นอนหลับอยู่บนบัลลังก์อนันตนาคราชเหนือพื้นน้ำ พระวิษณุมีสี่กร ถือจักร สังข์ กฐา และคอกบัว พาหนะของพระวิษณุคือครุฑ วิมานคือไวคุนธรู ส่วนชายาของพระวิษณุคือพระลักษมีหรือพระศรี

บทบาทของพระวิษณุในฐานะผู้สร้างโลกนั้นขึ้นอยู่กับสมมติฐาน 2 ข้อ คือ ทฤษฎีแห่งสังสารซึ่งสอนว่ามนุษย์ทุกคนเกิดหลายครั้ง การใช้ชีวิตแต่ละครั้งก็เป็นการลงโทษ หรือให้รางวัลชีวิตในชาติก่อนตามที่เขาจะปฏิบัติตามหลักธรรมได้เพียงใดในสภาพชีวิตแต่ละแบบ ถ้าเขาทำหน้าที่อย่างดีเขาก็จะได้รับการเลื่อนระดับชีวิตสูงขึ้นไปเรื่อย จนได้เป็นเทพในที่สุด สมมติฐานที่สองก็คือ เทพเจ้าและภูคคานั้นเป็นตัวแทนความเป็นอยู่สองแบบที่ห่างไกลกันและมีการต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา ในเวลาที่เหตุการณ์ปกติ ความดีและความชั่วจะมีอำนาจเท่า ๆ กัน แต่ในบางเวลาสมุทญ์จะถูกทำลายโดยความชั่วมีอำนาจมากกว่า เวลาเช่นนั้นแหละที่พระวิษณุในฐานะผู้สร้างโลกจะต้องอวตารลงมาช่วยเหลือโลก

อวตารสิบปางของพระวิษณุ

อวตารทั้งสิบปางของพระวิษณุไม่ใช่เรื่องบังเอิญ พระวิษณุมีภารกิจเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติในอวตารแต่ละปาง จะเห็นได้ว่าอวตารของพระวิษณุเริ่มจากการเป็นสัตว์ชั้นต่ำแล้วค่อยๆ วิวัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ อวตารทั้งสิบปางนี้เกิดขึ้นในยุคต่างๆ กัน กล่าวคืออวตารปางที่หนึ่งถึงสี่เกิดในภฤตะยุค อวตารปางที่ห้าถึงหกเกิดในไตรคาถยุค อวตารปางที่เจ็ดถึงแปดเกิดในทวาบรยุค อวตารปางที่เก้าและสิบเกิดและจะเกิดในกัลป์ยุค อวตารบางปางเป็นการแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ บางเรื่องก็มีเค้าความจริงในประวัติศาสตร์ สำหรับชาวอินเดียนั้นถือว่าอวตารปางที่แปดคือกฤษณะอวตารนั้นเป็นปางที่สำคัญที่สุด ส่วนอวตารปางที่ไทยเรารู้จักกันก็คือรามจันทราวตารและพุทธาวตาร

1. มัตสยาวตาร อวตารปางแรกของพระวิษณุเป็นปลาทองเพื่อจะช่วยเหลือมนุษย์ผู้สร้างมนุษย์ ปลาทองนี้แต่แรกเป็นตัวเล็กๆ มีเขา ต่อมาขยายขนาดใหญ่โตจนสามารถลากเรือของพระมนูให้รอดพ้นจากน้ำท่วมโลกได้ อีกตำนานหนึ่งนั้นบอกว่าขณะที่พระพรหมหลับไป อักษัยครีพได้มาขโมยกัมภีร์พระเวทไปจากพระโอรชฺ์ของพระองค์จนเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมโลก ปลาอวตารได้สังหารอักษัยครีพสำเร็จ เมื่อน้ำลดแล้วจึงเริ่มสร้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ใหม่

2. กูรมาวตาร อวตารปางที่สองเป็นเต่า ปางนี้ก็เกี่ยวข้องกับการกวนเกษียรสมุทรเพื่อให้ได้น้ำอมฤตเช่นกัน โดยเหล่าเทพและอสูรร่วมมือกันใช้พญานาควาสุกรีพันรอบเขามันทรเพื่อกรวนเกษียรสมุทร พระวิษณุจึงอวตารเป็นเต่าเพื่อรองรับเขามันทรไม่ให้เจาะทะลุโลก

3. วราหาคาร อวตารปางที่สามเป็นหมูปามาปราบหิรัณยกษัตริย์ซึ่งขโมย พระเวท ไปจากพระพรหมและมันแผ่นดินไว้ใต้บาดาล เมื่อฆ่าหิรัณยกษัตริย์ตายแล้วพระวิษณุก็นำแผ่นดินกลับไปยังอยู่ที่ตามเดิม

4. นรสิงหาคาร อวตารปางที่สี่เป็นนรสิงห์ คือครึ่งคนครึ่งสิงห์ เนื่องจาก หิรัณยกษัตริย์น้องชายของหิรัณยกษัตริย์ได้พรจากพระพรหมว่าจะไม่ตายเมื่อถูกเทวดา มนุษย์ หรือ สัตว์ฆ่า อาวุธใด ๆ ทำอันตรายไม่ได้ จะไม่ตายในเวลากลางคืนหรือกลางวัน ในบ้านหรือนอกบ้าน หิรัณยกษัตริย์ได้พรแล้วก็กำเริบทำความเดือดร้อนให้คนทั่วไป พระวิษณุจึงต้อง อวตารเป็นนรสิงห์มาสู้กับหิรัณยกษัตริย์ และฆ่าอสูรตายโดยใช้เล็บที่กึ่งกลางธรณีประคองในยาม สันธยาซึ่งเป็นเวลากลางวันต่อกลางคืน

5. วามनावตาร อวตารที่ห้าเป็นพราหมณ์เฒ่า โดยที่อสูรพลีไถ้ทั้งแก้วเป็นใหญ่ จะครองอำนาจแห่งสวรรค์แทนเหล่าเทพ พราหมณ์เฒ่าได้มาขอแผ่นดินเป็นระยะทาง 3 อย่าง ก้าวจากอสูรพลี แล้วจึงกลายรูปเป็นพระนารายณ์ ก้าวแรกเดินไปตลอดแดนสวรรค์ ก้าวที่สองตลอดพื้นโลก อสูรพลีเมื่อรู้ว่าเป็นพระนารายณ์ก็ขอกบฏโทษ พระนารายณ์จึงไม่ได้ก้าว อย่างที่สาม แคยกโทษให้อสูรพลีให้ไปครองบาดาลชั้นต่ำสุด

6. ปรศุราม อวตารปางที่หกเป็นพราหมณ์โอรสของฤาษิมหาคันธีและนางเรณุกา ปรศุรามเป็นผู้ที่เชื่อฟังคำสั่งของบิดา แม้กระทั่งเมื่อบิดาสั่งให้ฆ่ามารดาเนื่องจากนางเรณุกามีจิต ไม่บริสุทธิ์ก็คิดถึงเรื่องกามราคะ ปรศุรามก็ทำตาม ฤาษิมหาคันธีจึงประทานพรให้ปรศุรามหนึ่งอย่าง ปรศุรามก็ขอชีวิตมารดาคืน และขอให้ตนเองมีชัยชนะในการต่อสู้กับอสูรและมิชชีวิตยืนยาว วันหนึ่ง กษัตริย์ออรชุนผู้มีแขนสองพันแขนมาถึงอาศรมของฤาษีเกิดอยากได้แม่โควิเศษแต่นางเรณุกาไม่ให้ จึงซ่อนเอาแม่โคไป เมื่อฤาษิมหาคันธีตามไปก็ถูกฆ่าตาย ปรศุรามจึงทำการแก้แค้น ฆ่าออรชุนและ วงศ์กษัตริย์ทั้งหมดด้วยขวานที่ได้จากพระศิวะ แล้วจึงไปบำเพ็ญพรต ให้กษัตริย์ปกครองแผ่นดินต่อไป

7. รามจันทร์วตาร อวตารที่เจ็ดนี้เป็นพระรามเพื่อปราบราพณ์ กังปรากฏราย ละเอียดในมหากาพย์ รามายณะ ซึ่งถูกถ่ายทอดมาถึงไทยเราในเรื่อง รามเกียรติ์ ซึ่งพระราม กับพระลักษมณ์ได้รับความช่วยเหลือจากเหล่าวานร ทำการสู้กับทศกัณฐ์และเหล่ายักษ์เพื่อแย่งชิงเอาตัวนางสีตาคลับคืนมา

8. กฤษณาวตาร อวตารปางที่แปดเป็นพระกฤษณะ กษัตริย์จักรพรรดิโฮรสของพระเวสุเทพและนางเทวกี เพื่อฆ่าพญางงส์และอสูรทั้งหลายที่ทำความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์ อวตารปางนี้พระกฤษณะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์มาตั้งแต่เป็นทารก ได้ใช้ชีวิตในวัยเด็กในหมู่บ้านโกบีคือหญิงเลี้ยงวัว เมื่อโตเป็นหนุ่มก็ได้สำเร็จสำราญอยู่กับหญิงเหล่านั้นด้วยการจับระบำรำฟ้อนและมีสัมพันธ์สาวกกับหญิงพวกนี้ โดยเฉพาะพวกที่มีสามีแล้ว เรื่องราวของพระกฤษณะก่อนนี้มีความคล้ายคลึงกับเรื่องราวของเทพไคโอในซัสของกรีก ซึ่งใช้ชีวิตส่วนทัวส่วนหนึ่งสำเร็จสำราญคามทุ่งนาป่าเขาอยู่กับหญิงผู้เป็นสาวก คือพวก Bacchantes ซึ่งเมื่อเวลาดื่มเหล้าองุ่นไปแล้วจะคลุ้มคลั่ง ทำอะไร ๆ ได้โดยไม่มี การควบคุมตนเอง

ระหว่างนี้พญางงส์ก็ไม่ได้ลดละความพยายามที่จะกำจัดพระกฤษณะ แต่ในที่สุดก็ถูกพระกฤษณะฆ่าตาย ภายหลังพระกฤษณะได้ละสภาพเด็กเลี้ยงวัว และสร้างเมืองขึ้นใหม่ และได้แต่งงานกับนางรุกมินี แคบแทบทุกที่ยิ่งใหญ่ของพระกฤษณะก็คือมีส่วนร่วมในการสงครามระหว่างกษัตริย์ปาณฑพและโอรพในเรื่อง มหาภารตยุทธ โดยการให้คำแนะนำแก่ไม่ได้ลงมือจับอาวุธเองเนื่องจากเป็นญาติกับทั้งสองฝ่าย คำแนะนำของพระกฤษณะที่ให้แก่อรชุนคงปรากฏใน ภควัตคคีตา มีว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเพียงภาพลวง รวมทั้งการต่อสู้และความตาย ดังนั้นจุดหมายของมนุษย์จึงไม่ได้อยู่ที่การสังสยหรือกังชาเกี่ยวกับหน้าที่ของตน แต่จะต้องทำคามหน้าที่นั้นโดยปล่อยเรื่องอื่นให้เป็นการคักคินใจของเทพเจ้า

ในบั้นปลายชีวิตของพระกฤษณะถูกลูกธนูที่สั้นเท่าซ้าย ซึ่งเป็นจุดอ่อนแห่งเดียวถึงแก่ความตาย (ทำให้เรานึกถึงเรื่องของ Achilles' heel ในตำนานกรีก) อวตารปางที่เป็นพระกฤษณะนี้เป็นอวตารที่มีผู้นิยมชมชื่นมากที่สุด โดยที่พระกฤษณะให้ความหวังแก่มนุษย์ในอันที่จะปลดเปลื้องตนเองจากวัฏสังสาร นั่นก็คือโดยการถวายความภักดีแก่เทพองค์ใดองค์หนึ่งเพื่อที่จะได้เชื่อมวิญญาณเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเทพองค์นั้น โดยไม่ต้องไปบำเพ็ญบะหรือทำพิธีกรรมให้เหนื่อยแรง

9. พุทธาวตาร อวตารปางที่เก้าก็ถือเป็นพระพุทธรเจ้าที่นับเป็นความพยายามที่จะทำให้พระพุทธรศาสนาเป็นรองศาสนาฮินดู พระพุทธรเจ้าถูกมองในแง่ที่เป็นผู้ก่อให้เกิดแนวความคิดที่จะทำให้ศัตรูของเทพเจ้าอ่อนแอและชั่วร้าย จนในที่สุดเขาเหล่านั้นก็จะถูกทำลายหรือไม่ก็กลับไปสู่ความเชื่อเก่าแก่ในเทพเจ้าดั้งเดิมของพวกเขา หรือถ้าจะมองอีกอย่างหนึ่งเมื่อศาสนาพราหมณ์ไม่สามารถจะต้านทานอิทธิพลของศาสนาใหม่ คือพุทธศาสนาได้ พวก

พราหมณ์ก็เลียดาทางรวมศาสนาใหม่นี้เข้าไว้ โดยใช้วิธีให้พระพุทธรเจ้ากลายเป็นอวตารปางหนึ่งของพระวิษณุ เพื่อที่จะได้ไม่เกิดความขัดแย้งกันขึ้นในหมู่ผู้ที่นับถือศาสนาเก่าและใหม่ เพราะต่างก็นับถือเทพเจ้าองค์เดียวกันเป็นเพียงแต่ในอวตารที่ต่างกันเท่านั้น

10. **กัลกยวตาร** อวตารปางที่สิบนั้นยังไม่ปรากฏ แต่จะมีในอนาคตเมื่อโลกจะรุ่งเรืองที่สุด พระวิษณุจะอวตารเป็นพระกัลกิ บุรุษผู้มีขาวมีคาบเป็นอาวุธมาปราบความชั่วร้ายในโลก และเตรียมทุกสิ่งทุกอย่างไว้สำหรับการสร้างโลกและการธำรงไว้ซึ่งคุณธรรมในมนุษยชาติต่อไป

คัมภีร์พระเวท

เป็นบทประพันธ์ทางศาสนา เกิดมาจากโคลงหลายชนิดประกอบกัน แบ่งเป็น ฤคเวท ยชุรเวท สามเวท และ อถรรพเวท อายุของคัมภีร์ พระเวท นี้โดยเฉพาะ ฤคเวท เกิดประมาณ 2,000 ปีก่อนคริสตกาล ผู้แต่งเป็นคนในเผ่าอินโดอารยัน

ฤคเวท ประกอบด้วยมนต์หรือบทสวดเพื่อสวดดีเทพทั้งปวงทำให้เกิดสวัสดิมงคลแก่ผู้ประกอบพิธี

ยชุรเวท ประกอบด้วยแบบฉบับในการทำพิธีสังเวทสำหรับมนต์แต่ละบท

สามเวท เป็นพระเวทที่เกี่ยวกับทำนองสวด

อถรรพเวท เป็นคาถาอาคมที่ก่อให้เกิดความสวัสดิและคาถาสำหรับให้ร้ายผู้อื่น ดังนั้นจึงให้ผลทั้งทางบวกและทางลบ อถรรพเวท นี้เกิดจากความต้องการของสังคมมากกว่า จะมีมูลเหตุมาจากศาสนา

เทพเจ้า

จำนวนของเทพนั้นแบ่งเป็น 3 นัย ก็คือ

1. มีเทพเจ้าสูงสุดองค์เดียวแต่แสดงพระองค์เป็นหลายภาค
2. มีเทพที่แท้จริงเพียง 3 องค์ คือ อคินันบนพื้นโลก วายูหรือพระอินทร์ในบรรยากาศ และอาทิตย์อยู่เบื้องบนสวรรค์
3. เทพเจ้ามีอยู่เป็นจำนวนมากมาด้วยกัน แต่โดยทั่วไปแล้วเทพเจ้าถูกกำหนดให้มี 3 กลุ่มตามลักษณะที่อยู่อาศัย คือสวรรค์ บรรยากาศ และบนพื้นโลก

1. คำประพันธ์สั้นสวดฤค สืบาทเป็นบทหนึ่ง เรียกว่าโคลงหนึ่ง ใช้เป็นบทขับร้องสรรเสริญ

นอกจาก 3 ประเภทใหญ่นี้แล้ว ก็ยังมีกลุ่มเทพในแง่นามธรรม เทพที่เกิดจากความรู้สึก เทวี เทพชั้นผู้น้อย เทพารักษ์ และฝ่ายธรรมอีกด้วย เทพทั้งหลายนั้นล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของ ธรรมชาติ หรือเทพผู้สูงสุด แต่ต่อมาลักษณะของธรรมชาติอันเป็นที่มาของเทพเหล่านั้นค่อยเลือนหายไปและภาวะเทพเด่นเข้ามาแทนที่ ชาวอารยันในสมัยพระเวททูลขอทุกสิ่งทุกอย่างต่อพระเป็นเจ้า เมื่อได้สิ่งที่ต้องการแล้วเขาจะไม่ร้องร้อที่จะประกอบพิธีพลีสังเวยเพื่อเป็นการขอบคุณ เทพจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นมิตรของผู้พิทักษ์ชนผู้ประพฤติธรรม และขณะเดียวกันย่อมเป็นผู้ลงโทษผู้ประกอบกรรมลามกทั้งหลาย

เรื่องราวต่าง ๆ ของทวยเทพและจักรวาลวิทยาจะมาจาก ฤคเวท เป็นส่วนใหญ่ เทพในพระเวท นั้นล้วนแล้วแต่มีวิวัฒนาการมาจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ แม้จะมีรูปลักษณะเหมือนมนุษย์ก็ตาม

เทพเจ้าของพวกมิลักษะ

พวกมิลักษะซึ่งกระจายไปทั่วอินเดียและศรีลังกา นั้น เป็นชนชาติผสมระหว่างชาวพื้นเมืองอินเดียและพวก Proto-Dravidians ซึ่งเข้ามาสู่อินเดียเป็นระลอกตั้งแต่ปี 4000 B.C.-2500 B.C. ศูนย์กลางของวัฒนธรรมระดับสูงนี้คือ กลุ่มแม่น้ำสินธุ มีเมืองสำคัญคือ Harappa และ Mohenjodaro แม้ว่าจะไม่มีข้อเขียนทางวรรณคดีหลงเหลืออยู่ แต่ซากทางโบราณคดีก็สามารถบอกเราได้ถึงลัทธิศาสนาของพวกมิลักษะ ซึ่งมีแนวโน้มว่าเทพเจ้าของพวก Pre-Aryan นั้นมีต้นกำเนิดจากเมโสโปเตเมีย หรือให้ชักคลงไปอีกก็คือมาจากอิหร่านหรือเปอร์เซีย การที่เทพเจ้าเหล่านี้มีอิทธิพลขึ้นมาก็คือเป็นเหตุผลในการเสื่อมของเทพเจ้าอารยัน

พวกมิลักษะเป็นพวกทำไร่ไถนา ฉะนั้นเทพเจ้าของพวกเขาก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางใดทางหนึ่งกับความอุดมสมบูรณ์ การบูชาเทพเจ้าแบ่งออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ การบูชาสิงค์ ซึ่งจะมีรูปปั้นของเทพเจ้านั่งขัดสมาธิและสวมเขาวัวอันเป็นสัญลักษณ์ของความสมบูรณ์งอกเงยของพืชชาย อีกลักษณะหนึ่งคือลัทธิบูชาเทพมารดา ซึ่งเห็นได้ในรูปของพีชซึ่งเจริญงอกงามจากครรภ์ของเทพี หรือในรูปเทพีเปลือยต่อหน้าพิธีบูชาผู้มนุษย์ มักจะมีรูปสัตว์ต่าง ๆ ปรากฏอยู่ร่วมกับเทพหรือเทพีเหล่านั้นด้วย รูปปั้นพระศิวะหรือพระอุมาในปางที่เป็นเจ้าแม่กาลีก็สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของเทพเจ้าดั้งเดิมที่มีต่อเทพเจ้า ของพวกฮินดูในระยะหลัง

เทพเจ้าของพวกอารยัน

ประมาณปี 1700 B.C. พวกอารยันเข้าครอบครองลุ่มแม่น้ำสินธุ พวกนี้มีศาสนาของตนเอง แต่เดิมนั้นเป็นชาตินักรบที่มีวัฒนธรรมค่อนข้างต่ำ พวกอารยันนั้นมีผิวขาว มีความสามารถในการรบพุ่งและบังคับม้า จึงปราบพวก Dravidians ได้และถูกดูว่าพวกนั้นเป็นพวกผิวดำ พวกอารยันไม่ค่อยอยู่เป็นหลักแหล่ง ดังนั้นเทพเจ้าของพวกเขาจึงมีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติมากกว่าความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน เรารู้อะไรเรื่องเทพเจ้าของพวกอารยันจาก พระเวท ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทสวดต่างๆ ไว้เมื่อประมาณปี 800 B.C. เทพเจ้าที่สำคัญก็มีเช่น

พระวรุณ ซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นผู้สร้างจักรวาลและโลกทั้งสาม คือ ท้องฟ้า พื้นดิน และอากาศด้วยมายา นอกจากนี้ยังบันดาลให้ฝนตกลงมาเป็นน้ำเพื่อให้ยังชีวิตทั้งปวงให้คงอยู่ พระองค์ปรากฏอยู่ในทุกสิ่งซึ่งพระองค์สร้างขึ้นมา พระวรุณเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และมีหน้าที่ลงโทษมนุษย์ผู้กระทำความผิด แต่ในตอนหลังอำนาจของพระวรุณลดน้อยลงเพราะถูกกระจายไปแบ่งให้เทพองค์อื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญขึ้นมา

พระอินทร์ ผู้เป็นเทพแห่งพายุ และผู้ถืออวชิระหรือสายฟ้าเป็นอาวุธ เป็นผู้ปกป้องเทพเจ้าและมนุษย์จากภูตร้ายซึ่งเป็นตัวแทนของความโหดเหี้ยมของธรรมชาติ โดยเฉพาะความแห้งแล้ง พระอินทร์ค่อยๆ เข้ามาแทนที่พระวรุณทีละน้อย จนในที่สุดก็ได้โค่นอำนาจพระวรุณในฐานะผู้ยิ่งใหญ่เหนือปวงเทพลงได้ และได้ครอบครองสวรรค์พร้อมกับชายาคือ อินทรานี พาหนะประจำองค์คือช้างไธราพทหรือเอราวัณ คำรังสีอยู่โดยการค้ำน้ำอมฤต

พระพายุ เป็นเทพแห่งลม ซึ่งให้ชีวิตแก่เทพและมนุษย์ทั้งปวงด้วยลมหายใจของพระองค์เอง

พระอัคนี เทพแห่งไฟ เป็นคู่แข่งที่สำคัญของพระอินทร์ ว่ากันว่าเป็นโอรสของฟ้าและดินเช่นเดียวกับพระอินทร์ เมื่อเกิดมาก็ทำลายล้างบิดามารดาในทันที และยังทำลายสิ่งอื่น ๆ อีกด้วย แต่ก็เป็นการทำลายเพื่อให้เกิดการสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา พระอัคนีนั้นเกิดถึงสามครั้งและเกิดใหม่อยู่ตลอดเวลา ในสวรรค์ในฐานะดวงอาทิตย์ ในบรรยากาศในรูปของฟ้าแลบ และบนพื้นโลกเมื่อมนุษย์ก่อไฟในรูปของไฟในเตา

พระจันทร์ เป็นเทพแห่งดวงจันทร์และต้นกำเนิดของความอุดมสมบูรณ์ พระจันทร์มีกำเนิดมาตั้งแต่ครั้งที่มีการกวณเกษียรสมุทรเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำอมฤต

ไตรคายุค เริ่มมีพลักรรม สัจธรรมเสื่อมลงหนึ่งในสี่ พระเป็นเจ้ามีกายสีแดง
แต่ปวงชนยังทำหน้าที่ของตนด้วยความอดสาหะ โดยเฉพาะพวกพราหมณ์

ทวารยุค สัจธรรมเสื่อมลงสองในสี่ พระกายของพระเป็นเจ้าเป็นสีเหลือง
พระเวท แบ่งออกเป็นสี่คัมภีร์ คนส่วนมากเป็นพราหมณ์ กษัตริย์ และแพศย์

กลียุค สัจธรรมเหลือเพียงหนึ่งส่วน พระกายพระเป็นเจ้าเป็นสีดำ ผู้คนเสื่อม
ลงเป็นลำดับ ส่วนมากเป็นพวกศูทร ภัยพิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้น เชื่อกันว่าตอนนี้โลกกำลังอยู่
ในกลียุคในสมัยของพระมนูองค์ที่เจ็ดคือ พระมนูไววัสวัต

การสร้างโลกและการทำธาตุโลก

เดิมมีพระเป็นเจ้าองค์เดียวคือพระพรหม พระผู้สร้างสิ่งทั้งปวง ในคัมภีร์มีทมะ-
ปุราณะ กล่าวไว้ว่าพระเป็นเจ้าแบ่งภาคเป็นสามส่วน เป็นพระผู้สร้าง พระผู้บริหาร และ
พระผู้สังหาร นั่นคือ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะนั่นเอง

การสร้างโลกของพระพรหมนั้น ได้ทรงสร้างน้ำขึ้นก่อนแล้วหว่านพันธุ์ลงในน้ำ
เกิดเป็นไข่ทอง องค์พระอาคตมฤ (ผู้เกิดเอง) เข้าไปอยู่ในไข่หนึ่งปี แล้วออกจากไข่มาเป็น
พระพรหมบีตามหา (ผู้สร้างโลก) เทศุที่มีกำเนิดในไข่ทอง พระพรหมจึงได้ชื่อว่า "หิรันด-
ยครรภ" ด้วย

เมื่อมีเหตุเภทภัยเกิดขึ้นในโลก พระวิษณุหรือพระนารายณ์จะถืออวตารลงมา
กับทฤษัเชฎุ จำนวนอวตารมีสิบปางด้วยกัน และได้มีมาแล้วเก้าปาง ที่เหลือคือกัลกาวตาร
ซึ่งพระนารายณ์จะอวตารลงมาเป็นพระกัลกในตอนปลายของกลียุค ตามคำทำนายว่าจะมาใน
รูปของคนขี่ม้าขาว มาปราบทฤษัเชฎุและสร้างสัจธรรม เช่นเดียวกับที่ชาวพุทธหวังจะได้
พบพระศรีอาริยมกโครัย และชาวยิวรอคอย Messiah ของพวกเขาเหล่านั้นเอง

เมื่อบรรลักัลป์มาถึงพระศิวะก็จะทำลายโลกให้มอดไหม้ไปด้วยไฟจากพระเนตร
ที่สามบนพระนลาศของพระองค์ และแล้วโลกใหม่ก็จะเกิดขึ้นอีกโดยมีพระพรหมเป็นผู้สร้าง
พระวิษณุเป็นผู้ชำระไว้ วนเวียนกันอยู่เช่นนี้ จึงเห็นได้ว่าเทพเจ้าทั้งสามองค์นี้ประกอบเข้า
เป็นไตรเทพที่สำคัญของพวกฮินดูได้อย่างไร

ในคอนทัย ๆ ของยุคพระเวทนั้นมีแนวโน้มไปหลายค่านด้วยกัน เทพเจ้าซึ่งมี
ที่มาจากความเป็นตัวแทนธรรมชาติต่าง ๆ ก็ได้เริ่มมีตำนานที่ซับซ้อนขึ้นมาเพื่อที่จะทำให้ดูเป็น

ผู้เป็นคนมากขึ้น เทพเจ้าแต่ละองค์ต่างก็เข้าไปแทรกแซงในการปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจของ
 เทพเจ้าองค์อื่น ๆ ทำให้แบ่งแยกได้ลำบาก ดังนั้นขณะที่เทพเจ้าหลายองค์ได้รับการอ้างถึง
 ว่าเป็นผู้สร้างโลกหรือมีอำนาจเหนือจักรวาล ก็ไม่มีองค์ใดที่ก้าวขึ้นเป็น Supreme Lord
 หรือบรมเทพผู้มีอำนาจเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง ภาระอันหนึ่งของพวกพราหมณ์คือการแสวงหา
 ผู้ที่เป็นบรมเทพซึ่งเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วย ได้มีการถกเถียงกัน
 ว่าเทพเจ้าองค์ใดใน พระเวท ควรจะได้รับตำแหน่งนี้ หรือว่าพระพรหมซึ่งเป็นเทพเจ้าองค์
 ใหม่ นั้นจะถือเป็นเพียงภาคหนึ่งหรืออวตารหนึ่งของเทพเจ้าเก่าแก่ หรือว่าเป็นเทพเจ้าองค์
 ใหม่จริง ๆ ข้อขัดแย้งที่ยิ่งยุ่งเหยิงมากขึ้นโดยสาเหตุอีกข้อหนึ่งคือ อำนาจของพวกพราหมณ์
 มีมากขึ้นและหน้าที่สำคัญของพวกเขาคือการทำพิธีบูชาญิกได้พัฒนาตามไปด้วย ในยุคของ
 พวกพราหมณ์การบูชาญิกกลายเป็นวัตถุประสงค์ของพิธีทางศาสนาไป เพราะมันไม่เพียงเป็น
 การเคารพต่อเทพเจ้าเท่านั้น แต่มันกลายเป็นการสร้างอำนาจซึ่งจะทำให้วัฏจักรของกาลเวลา
 ดำเนินต่อไป วัฏจักรนี้จะไปควบคุมความเป็นอยู่ของเทพเจ้าภายในจักรวาล และการเวียน
 วายตายเกิดของเทพเจ้าเหล่านั้น

คำถาม

1. อธิบายอิทธิพลของพระหรือพราหมณ์ที่มีต่อความเชื่อของประชาชนอินเดีย
2. อธิบายข้อความที่ว่า myth มีส่วนสนับสนุนลัทธิแบ่งวรรณะ
3. อธิบายใครเทพของฮินดูว่ามีวิวัฒนาการมาเช่นไร
4. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับพระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ
5. อะไรคือลักษณะเด่นของนิกายปรัมปราอินเดีย?
6. เทพเจ้าของพวกมีลัทธิขัณฑ์มีลักษณะเช่นไร?
7. เทพเจ้าที่สำคัญของพวกอารยันมีองค์ใดบ้าง?
8. อธิบายอวตารทั้งสิบปางของพระวิษณุ
9. อธิบายยุคทั้งสี่โดยละเอียด
10. บรรยายเรื่องการสร้างและการทำลายโลกในพระเวท